

In de zaak 92-63:

betreffende een verzoek waarmede de fungerend-voorzitter van de Centrale Raad van Beroep te Utrecht zich krachtens bevel van dit rechterlijk college d.d. 16 oktober 1963, gegeven op grond van artikel 177 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, tot het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen heeft gewend, ten einde in het aanhangige geding:

M. Th. Nonnenmacher, weduwe van H. E. Moebis,
wonende te Drusenheim (Frankrijk),
gemachtigde: mr. C. C. Spiegel, advocaat te Breda,

Eiseres

tegen

Bestuur van de Sociale Verzekeringsbank,
te Amsterdam,

Gedaagde

een prejudiciële beslissing te verkrijgen omtrent de uitlegging van artikel 12 van de verordening no. 3 van de Raad van de E.E.G. inzake de sociale zekerheid van migrerende werknemers (Publicatieblad van 16 december 1958, blz. 561 e.v.),

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE,

samengesteld als volgt

A. M. Donner, *President*,
Ch. L. Hammes en A. Trabucchi, *Kamerpresidenten*,
L. Delvaux, R. Rossi, R. Lecourt en W. Strauss (*Rechter-Rapporteur*), *Rechters*,
Advocaat-Generaal: M. Lagrange,
Griffier: A. Van Houtte,

het volgende

ARREST

I — Voorgeschiedenis en voorwerp van het geding

1. De verzoekende rechter heeft bij bevel van 16 oktober 1963 beslist, dat in het geding zich een vraag voordoet in de zin van artikel 177 E.E.G.-Verdrag, ten aanzien waarvan een prejudiciële beslissing van het Hof van Justitie noodzakelijk voorkomt en dat de stukken ten dien einde in handen van de fungerend-voorzitter gesteld moeten worden.

2. Bij brief van dezelfde dag heeft de fungerend-voorzitter ter uitvoering van dat bevel het Hof van Justitie om een prejudiciële beslissing verzocht aangaande de vraag,

„of artikel 12 der verordening no. 3 aldus moet worden uitgelegd, dat op de daarin bedoelde personen uitsluitend van toepassing is de wetgeving van de Staat, op wiens grondgebied zij werkzaam zijn, en wel ongeacht of zij aan die wetgeving in feite een aanspraak ontleen.“

3. De fungerend-voorzitter deelt de volgende bijzonderheden mede:

De verzoekende rechter, de Centrale Raad van Beroep, is krachtens artikel 53 der Algemene Weduwen- en Wezenwet (hierna aan te duiden met: A.W.W.) bevoegd in hoger beroep te oordelen in geschillen betreffende de uitvoering van deze wet.

De echtgenoot van eiseres, H. E. Moebis, is op 21 oktober 1959 overleden. Vast staat dat hij tot 1 september 1959 in Nederland in dienstbetrekking werkzaam is geweest en sedert genoemde datum, tot aan zijn overlijden, in Frankrijk. Aangenomen wordt dat Moebis ten tijde van zijn overlijden nog in Nederland woonachtig was.

Eiseres neemt het standpunt in, dat zij krachtens artikel 7 A.W.W. aanspraak heeft op weduwenpensioen, daar haar echtgenoot vanaf 1 oktober 1959 — de dag waarop voornoemde bepaling blijkens de verklaring van de fungerend-voorzitter in werking trad — tot aan zijn

overlijden op grond van de A.W.W. verzekerd is geweest. Voor een nadere motivering van het standpunt van eiseres verwijst de fungerend-voorzitter naar de producties I en II, behorende bij het verzoek om een prejudiciële beslissing.

Gedaagde is daarentegen van oordeel, dat de echtgenoot van eiseres nimmer krachtens de A.W.W. verzekerd is geweest. Ingevolge artikel 12 der verordening no. 3 is uitsluitend de wetgeving van het land, waar de werknemer te werk was gesteld, van toepassing, ten deze dus de Franse wet. Of eiseres aan het Franse recht al dan niet een aanspraak op pensioen kan ontleen is niet van belang. Voor een nadere motivering van het standpunt van gedaagde, hetwelk door de Raad van Beroep te Amsterdam is onderschreven, verwijst de fungerend-voorzitter naar de aantekening van de mondelinge uitspraak van dat college, alsmede naar productie IV, waaruit blijkt dat de aanvraag van eiseres om een Frans weduwenpensioen is afgewezen.

4. Eiseres verschafft in haar request en in haar pleitaantekeningen van 5 juni 1961 nog de volgende feitelijke gegevens:

Zij heeft met haar echtgenoot, die de Franse nationaliteit bezat, sinds 1956 in Nederland gewoond. Uit dit huwelijk zijn acht, thans nog in leven zijnde, kinderen geboren; het oudste in 1949, het jongste in 1959. Sedert ongeveer 1 juli 1960 woont eiseres in Frankrijk.

Zij heeft sinds 1959 haar aanspraken in verschillende administratieve en gerechtelijke procedures in Nederland verdedigd en die doen steunen op artikel 7, 1a, en artikel 4 van de A.W.W., alsmede op artikel 2 van het ter uitvoering daarvan uitgevaardigde Koninklijk Besluit van 10 juli 1959 (Staatsblad blz. 230). De Raad van Beroep te 's-Hertogenbosch heeft de beschikkingen van de bestuurslichamen waarbij de verzoeken van eiseres werden afgewezen — waaronder een beslissing van de Raad van Arbeid te 's-Hertogenbosch, waarin voor het eerst een beroep werd gedaan op artikel 12 van de Verordening — herhaaldelijk vernietigd en de zaak naar de bevoegde instantie teruggevoerd. Bij beslissing van 15 september 1961 heeft het bestuur van de Sociale Verzekeringsbank, thans gedaagde, het verzoek van eiseres

afgewezen; bij uitspraak van 19 maart 1963 heeft de Raad van Beroep te Amsterdam het tegen voormelde afwijzende beslissing ingestelde beroep als ongegrond afgewezen; het appèl voor de Centrale Raad van Beroep is tegen laatstgenoemde uitspraak gericht.

Eiseres heeft voorts aan het Hof nog de volgende stukken overgelegd:

- a) een mededeling van de Caisse Primaire de Sécurité Sociale in Hagenau (Frankrijk), waarin met name wordt uiteengezet, dat naar het Franse recht (Code S.S., artikel L. 323) de weduwe van een niet gepensioneerde verzekerde geen aanspraak op pensioen kan maken wanneer en voor zover zij niet zelve duurzaam arbeidsongeschikt is;
- b) een medische verklaring, waaruit blijkt dat eiseres arbeidsongeschikt is;

II — Procedure

Het verzoek om een prejudiciële beslissing is ingevolge artikel 20 van het protocol betreffende het Statuut van het Hof van Justitie van de E.E.G. aan partijen, aan de Lid-Staten, de Commissie en de Raad van de E.E.G. betekend. Slechts de Commissie heeft binnen de daartoe voorziene termijn schriftelijke opmerkingen ingezonden. Eiseres in het geding voor de Centrale Raad van Beroep heeft verwezen naar haar beroepschrift, alsmede naar haar pleitaantekeningen van 5 juni 1961.

Het Hof heeft, gezien het voorlopig rapport van de Rechter-Rapporteur en gehoord de Advocaat-Generaal, besloten de mondelinge behandeling zonder voorafgaande instructie te doen plaatsvinden. Het heeft evenwel aan de griffie opdracht gegeven partijen uit te nodigen tot overlegging van alle op de onderhavige zaak betrekking hebbende administratieve en gerechtelijke beslissingen voor zover daarin over de Verordening no. 3 wordt gehandeld. Bij de mondelinge behandeling op 17 maart 1964 heeft de Commissie van de E.E.G. haar standpunt uiteengezet. Ter zitting van 17 april 1964 heeft de Advocaat-Generaal zijn met redenen omklede conclusie voorgedragen;

III — De middelen en argumenten van partijen in het Grondgeding

1. *Eiseres* betoogt in haar beroepschrift en in haar pleitaantekeningen met name het volgende:

Zij zet gedetailleerd uiteen, op welke gronden zij naar haar oordeel krachtens het Nederlandse recht aanspraak op weduvenpensioen kan maken. In dit verband beroept zij er zich met name op, dat haar echtgenoot vanaf de inwerkingtreding der A.W.W. tot aan zijn overlijden, ingevolge deze wet verzekerd is geweest en premie heeft betaald volgens het hoogste tarief. De ter zake toepasselijke Nederlandse voorschriften moeten aldus worden uitgelegd, dat zij aanspraken tegen de verzekeringsorganen niet reeds uitsluiten op de enkele grond dat de verzekerde onder de sociale wetgeving van een andere staat valt; hiertoe is voorts nog vereist dat hij ook inderdaad krachtens deze sociale wetgeving verzekerd geweest is. Want indien het betreffende rechtsstelsel de betrokkene in geval van bepaalde gebeurtenissen geen uitkeringen waarborgt, kan ook niet worden gezegd dat hij tegen de gevolgen daarvan naar dat recht „verzekerd” geweest is.

Eiseres zet in bijzonderheden uiteen — aan de hand van in Frankrijk ingewonnen inlichtingen — op welke gronden haar naar Frans recht ter zake geen aanspraken toekomen. Zij betoogt dat de uitkering ineens van maximaal 3 maanden basisloon aan de weduwe geen uitkering is, welke met die van de A.W.W. gelijkgesteld kan worden. Haar echtgenoot was weliswaar bij de „Caisse interprofessionnelle de prévoyance des Cadres” te Parijs verzekerd, doch het betrof hier een vrijwillige verzekering die in casu niet in aanmerking mag worden genomen.

Artikel 12 van de Verordening no. 3 heeft niet zodanige exclusieve werking, dat door het van toepassing zijn ener buitenlandse sociale wetgeving ipso jure de toepasselijkheid van de Algemene Weduven- en Wezenwet zou worden uitgesloten. Dit zou hoogstens het geval zijn wanneer de voorschriften der betreffende staten met elkander onverenigbaar zouden zijn, doch niet wanneer zij elkander aanvullen. Dit laatste is met name het geval, wanneer — gelijk in casu — het recht van de ene staat (Frankrijk) geen voorziening kent, doch dat van de andere wel (Nederland).

2. De opvatting van de *gedaagde* (en van de Raad van Beroep te Amsterdam, die dit standpunt in hoofdzaak heeft overgenomen) kan als volgt worden samengevat:

Artikel 12 van de Verordening no. 3 moet worden verstaan in die zin, dat op werknemers die in de ene Lid-Staat wonen doch in de andere werkzaam zijn, uitsluitend het recht van laatstgenoemde staat van toepassing is. Deze opvatting vindt steun in artikel 13 dier verordening, met name in hetgeen in dat artikel onder a) is bepaald en zij ligt voorts ten grondslag aan verschillende internationale overeenkomsten. Zij is ook de enige die redelijk is te achten, daar de gelijktijdige toepasselijkheid van verschillende rechtsstelsels tot nadelige gevolgen zou kunnen leiden, zoals bij voorbeeld dubbele premiebetaling. Weliswaar is deze opvatting voor de betrokkenen soms nadelig, wanneer de wettelijke regelingen van het land waar zij werken ongunstiger zijn dan die van het land van herkomst, doch dit is te beschouwen als een toerekenbare consequentie van het besluit om in een ander land te gaan werken. Uit deze overwegingen volgt dus dat Moebis niet in de zin van de A.W.W. verzekerd is geweest, zodat eiseres aan deze wet geen aanspraken kan ontlenen.

IV – Opmerkingen van de Commissie der E.E.G.

Slechts de *Commissie van de E.E.G.* heeft opmerkingen ingediend. Zij is van mening, dat aan artikel 12 der verordening de volgende interpretatie moet worden gegeven:

- artikel 12 verplicht tot toepassing van de wettelijke regeling van het land waar de werknemer werkzaam is, en dit met uitsluiting van elke andere regeling, wanneer men zich geplaast ziet tegenover wettelijke regelingen die in de betrokken landen een verplichte aansluiting medebrengen, welke wordt bepaald door de uitoefening van een beroepswerkzaamheid;
- daarentegen geeft dit artikel altijd de mogelijkheid van gelijktijdige toepassing van enerzijds een wettelijke regeling die een verplichte aansluiting inhoudt, en anderzijds een wettelijke regeling welke een vrijwillige of vrijwillig voortgezette verzekering meebrengt, aangezien in dit geval de betaling van twee bijdragen niet dwingend is voorgeschreven; uitsluitend de werknemer, derhalve niet de werkgever, heeft een dubbele premie te betalen, doch een van deze bijdragen geschiedt dan op basis van vrijwilligheid;

- artikel 12 laat eveneens de gelijktijdige toepassing toe van enerzijds een wettelijke regeling die een door de uitoefening van een beroepswerkzaamheid bepaalde verplichte aansluiting inhoudt, en anderzijds een wettelijke regeling die de gehele bevolking krachtens een op de woonplaats gebaseerd criterium dekt, zulks onder voorwaarde dat de aansluiting bij dit stelsel niet medebrengt dat men verplicht is door een specifieke bijdrage aan de financiering van dit stelsel bij te dragen.

De Commissie doet deze interpretatie steunen op de volgende overwegingen:

a) Zij bespreekt allereerst de inhoud van de A.W.W. en wijst er met name op, dat voor de toepassing van deze wet niet de uitoefening van een economische werkzaamheid wordt vereist, doch dat zij de gehele Nederlandse bevolking omvat. Het Koninklijk Besluit van 10 juli 1959 sluit de toepasselijkheid van de A.W.W. uit wanneer iemand in een ander land werkzaam is en aldaar „verzekerd is” krachtens een wettelijke regeling die het risico dekt van vroegtijdig overlijden. Deze bepaling moet krachtens het Nederlandse recht aldus worden verstaan, dat het er op aankomt dat de betrokkene in de staat waar hij werkzaam is, is aangesloten bij een verzekering, niet echter dat hij daar ook werkelijk uitkeringen ontvangt.

Het hoger beroep had derhalve reeds op grond van het Nederlandse recht kunnen worden verworpen. Niettemin is een onderzoek naar de inhoud van artikel 12 van Verordening no. 3 in zoverre van belang, dat het a priori op de inhoud van het Nederlandse recht niet meer aankomt, indien uit genoemd artikel zou kunnen blijken dat uitsluitend het Franse recht toepasselijk is.

De vraag van de Centrale Raad van Beroep moet worden geïnterpreteerd in het licht van bovenstaande overwegingen. Naar het oordeel van de Commissie komt het er voor de Centrale Raad van Beroep niet op aan, of artikel 12 alleen naar het recht van het land van tewerkstelling verwijst, voor het geval de betrokkene inderdaad aan dat recht aanspraken kan ontlenen; de verzoekende rechter verlangt veeleer een antwoord op de vraag of de verwijzing naar de wetgeving van het land van tewerkstelling reeds de gelijktijdige toepassing van de wetgeving van een ander land uitsluit, met name ook dan wanneer de toepasselijkheid van laatstgenoemde wetgeving los

staat van het uitoefenen van enige werkzaamheid, doch de gehele bevolking omvat.

b) Artikel 12 is een collisieregels gelijk die bij een stelsel, dat twee of meer nationale wettelijke regelingen coördineert, noodzakelijk is. Deze regel moet gezien worden in het licht van de ontwikkeling welke zich sedert de tweede wereldoorlog in de verschillende internationale overeenkomsten op het stuk van de sociale verzekering heeft afgetekend. Met de daarin opgenomen collisieregels heeft men een tweevoudig doel nagestreefd, namelijk enerzijds de mogelijkheid uit te schakelen van dubbele premiebetaling en anderzijds te waarborgen dat het stelsel van sociale zekerheid van het ene land altijd dan toepassing vindt, wanneer het stelsel van het andere land niet toegepast kan worden. Ten einde laatstgenoemde doelstelling te verwezenlijken, moet men de *verplichte* toepassing van de aangewezen wetgeving voorschrijven; ter bereiking van het eerste doel is de *uitsluitende* toepassing van de aldus aangewezen wetgeving noodzakelijk. Bij de interpretatie der toepasselijke voorschriften dienen deze beiden doeleinden uit elkander gehouden te worden. De verwijzing naar een uitsluitend toepasselijke wetgeving is slechts nodig, voor zover de verschillende in aanmerking komende wetgevingen verplichte premiebetalingen zowel van de verzekerden als van de werkgevers voorschrijven, doch niet in andere gevallen, wanneer bij voorbeeld een der betrokken wetgevingen slechts een vrijwillige verzekering voorschrijft of een verplicht stelsel doch zonder verplichting tot premiebetaling.

c) Deze beginselen zijn ook van doorslaggevende betekenis voor de interpretatie van artikel 12, hetwelk een grote mate van overeenstemming vertoont met soortgelijke bepalingen in vroegere verdragen over de sociale verzekering.

Artikel 12 voorziet ondubbelzinnig in de verplichte toepassing van het recht van het land van tewerkstelling, doch spreekt zich niet duidelijk uit over de vraag van de uitsluitende toepasselijkheid. Dat het gemeenschapsrecht in bepaalde gevallen aan de gelijktijdige toepasselijkheid van twee verschillende rechtsstelsels niet in de weg staat, blijkt uit de strekking van Verordening no. 3 en uit enkele harer bepalingen (bij voorbeeld artikel 9, leden 1 en 2) alsmede uit Verordening

no. 4 van de Raad van de E.E.G. „streckende tot uitvoering en aanvulling van de bepalingen van Verordening no. 3 inzake de sociale zekerheid van migrerende werknemers” (Publikatieblad van 16 december 1958, blz. 597 e.v.), met name uit haar artikelen 8, sub c), 9, lid 4, 13, lid 1, sub b) en ten slotte indirect uit artikel 7 van de Verordening no. 73/63 van de Raad van 11 juli 1963 (Publikatieblad blz. 2011).

De exclusiviteit van de wetgeving van de staat van tewerkstelling kan dientengevolge uit artikel 12 slechts worden afgeleid voor de gevallen waarin alle in aanmerking komende stelsels een verplichte verzekering voorschrijven, die een verplichting tot premiebetaling voor de verzekerden en/of de werkgevers medebrengt. In dit verband zij nog opgemerkt, dat het E.E.G.-recht weliswaar herhaaldelijk uitgaat van de mogelijkheid van een dubbele aanspraak op uitkeringen, doch geen enkele uitdrukkelijke bepaling bevat ter vermindering van dubbele premiebetaling; dientengevolge komt in de eerste plaats artikel 12 in aanmerking om beschouwd te worden als het tot dit doel geschreven voorschrift.

Ten slotte maakt de Commissie nog enkele opmerkingen met betrekking tot bepaalde Franse en Nederlandse regelingen. Uit de Franse wetgeving (de artikelen 511 en 513 van de Code de la sécurité sociale) vloeit voort dat de echtgenote, die geen enkele beroeps werkzaamheid uitoefent en wier echtgenote in het buitenland werkzaam is, voor haar in Frankrijk woonachtige kinderen recht heeft op gezinsbijslagen. Ook bepaalde Nederlandse wetten, waaronder de in casu van belang zijnde A.W.W., schrijven uitkeringen voor die niet afhankelijk zijn van de uitoefening van enige beroeps werkzaamheid. In tegenstelling met de zoëven genoemde Franse bepalingen schrijven de Nederlandse wetten echter een bijdrageverplichting ten laste van de werknemer voor. Deze wetten behoren tot de regelingen, welke niet gelijktijdig met de voorschriften van de in artikel 12 der Verordening no. 3 aangewezen wetgeving toegepast kunnen worden.

TEN AANZIEN VAN HET RECHT

Overwegende dat de Centrale Raad van Beroep op regelmatige wijze een verzoek tot uitlegging, op grond van artikel 177 E.E.G.-Verdrag tot het Hof heeft gericht;

1. Overwegende dat de door genoemd college gestelde vraag in de eerste plaats van het Hof een uitspraak verlangt of artikel 12 van de Verordening no. 3 „aldus moet worden uitgelegd, dat op de daarin bedoelde personen uitsluitend van toepassing is de wetgeving van de Staat, op wiens grondgebied zij werkzaam zijn”;

a) Overwegende dat Verordening no. 3 is vastgesteld in uitvoering van artikel 51 van het E.E.G.-Verdrag, naar luid waarvan de Raad de maatregelen vaststelt „welke op het gebied van de sociale zekerheid noodzakelijk zijn voor de totstandkoming van het vrije verkeer van werknemers, met name door een stelsel in te voeren waardoor het mogelijk is voor migrerende werknemers en hun rechthebbenden te waarborgen . . . dat de uitkeringen aan personen, die op het grondgebied van de Lid-Staten verblijven, zullen worden betaald”;

dat het Verdrag, waar deze betaling de aansluiting bij een stelsel van sociale verzekering van een der Lid-Staten veronderstelt, derhalve de Raad verplicht regels vast te stellen om te voorkomen dat de belanghebbenden, bij gebreke van een op hun toepasselijke wetgeving, uit het oogpunt van sociale verzekering onbeschermd blijven;

dat het ter verwezenlijking van dit doel nodig was één bepaalde wetgeving dwingend van toepassing te verklaren;

dat artikel 12 der Verordening no. 3 derhalve de Staat op welks gebied de werknemer of daarmede gelijkgestelde werkzaam is verplicht zijn wetgeving op hem toe te passen;

dat het verplichtend karakter van dit voorschrift trouwens wordt bevestigd door de dwingende bewoordingen zowel van artikel 12 zelf („is . . . de wetgeving van deze Staat van toepassing”) als van de titel waarin het is geplaatst („bepalingen ter vaststelling van de van toepassing zijnde wetgeving”);

dat in het licht van de boven aangehaalde bepalingen van artikel 51 van het Verdrag deze verplichting moet worden opgevat als de wezenlijke inhoud van genoemd artikel 12;

b) Overwegende dat de aan het Hof voorgelegde vraag beoogt te doen vaststellen of en zo ja in hoeverre de dwingende toepasselijkheid der wetgeving van de Staat waar de werknemer werkzaam is, de toepasselijkheid der wetgeving van elke andere Lid-Staat uitsluit, zelfs van die op welks grondgebied de werknemer zijn woonplaats heeft;

Overwegende dat artikel 12 geen verbod bevat tot gelijktijdige toepassing van verschillende wetgevingen;

dat onder deze omstandigheden een bedoeling der opstellers van de Verordening no. 3 om de vrijheid van de nationale wetgever aan zulk een beperking te onderwerpen slechts mag worden verondersteld zoverre deze gelijktijdige toepassing bepaaldelijk in strijd zou zijn met de geest van het Verdrag en bijzonderlijk met de geest van de artikelen 48 tot 51 daarvan;

Overwegende dat deze artikelen beogen een zo volledig mogelijke vrijheid van verkeer der werknemers tot stand te brengen;

dat dit oogmerk meebrengt dat wettelijke beperkingen welke de migrerende werknemer in een nadeliger positie zouden brengen, worden opgeheven;

dat derhalve de voornoemde artikelen en de ter uitvoering daarvan genomen maatregelen in geval van twijfel moeten worden opgevat als strekkend om te voorkomen dat de migrerende werknemer bijzonderlijk wat zijn sociale zekerheid betreft in een nadeliger rechtspositie wordt gebracht;

dat anderzijds deze bepalingen er zich niet tegen verzetten dat de wetgeving der Lid-Staten ten behoeve van de migrerende werknemer een aanvulling beoogt van diens sociale bescherming;

Overwegende dat waar, zonder bepaling van het tegendeel, een verbod van gelijktijdige toepassing der arbeidswetgeving van twee Lid-Staten reeds niet kan worden ingevoerd, zulks temeer geldt wanneer de wet van een dezer Staten niet slechts de werknemers treft, doch zonder onderscheid het geheel der bevolking omvat naar maatstaf niet van het verrichten van arbeid in loondienst, doch enkel van ingezetenschap;

dat de artikelen 48 tot 51 van het Verdrag, opgenomen in het hoofdstuk „De werknemers”, die immers de grondslag, het raam en de omgrenzing van Verordening no. 3 vormen, niet toestaan een Staat te verbieden om de sociale zekerheid van zijn gehele bevolking, daaronder begrepen die ingezetenen welke in een andere Lid-Staat werkzaam zijn, uit te breiden;

Overwegende dat uit het voorgaande volgt dat artikel 12 van Verordening no. 3 slechts de toepassing verbiedt der wetgeving van een andere Lid-Staat dan die waarin de betrokkene werkzaam is, voor zover zij deze laatste verplicht bijdragen te betalen aan een sociale verzekeringsinstantie, zonder dat dit hem een aanvullend voordeel oplevert ten aanzien van een zelfde risico en een zelfde periode;

dat het derhalve aan de Staat op welks grondgebied de verzekerde niet werkzaam is vrij staat om ten behoeve van deze laatste al dan niet een recht op uitkering te voorzien, zelfs wanneer hij voor een zelfde risico en een zelfde periode vergelijkbare rechten geniet op grond van de wetgeving van de staat waar hij werkzaam is;

2. Overwegende dat de Centrale Raad in het tweede deel van zijn vraag aan het Hof verzoekt uit te spreken of, indien artikel 12 de toepasselijkheid der wetgeving van andere Lid-Statens al uitsluit, deze regel geen uitzondering lijdt wanneer de verzekerde of zijn rechthebbers in feite aan de wetgeving van de door genoemd artikel aangewezen Lid-Staat geen aanspraken kunnen ontlenen;

Overwegende dat, naar hiervoor reeds is overwogen, artikel 12 de andere Lid-Statens niet verbiedt aan de betrokkenen een recht op uitkeringen toe te kennen;

3. Overwegende dat de kosten, gemaakt door de Commissie der E.E.G., die haar opmerkingen aan het Hof heeft voorgelegd, niet voor vergoeding in aanmerking komen;

dat de onderhavige procedure ten aanzien van de betrokken partijen het karakter draagt van een incident in het tussen hen aanhangige geding voor de Centrale Raad van Beroep, zodat de beslissing over de gemaakte kosten bij de Centrale Raad moet verblijven;

Gezien de processtukken;

Gehoord het rapport van de Rechter-Rapporteur;

Gehoord de mondelinge toelichting van de Commissie der E.E.G.;

Gehoord de conclusie van de Advocaat-Generaal;

Gelet op de artikelen 48 tot 51, en 177 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap;

Gelet op het Protocol betreffende het Statuut van het Hof van Justitie van de Europese Economische Gemeenschap;

Gelet op de Verordening no. 3 van de Raad van de E.E.G. inzake de sociale zekerheid van migrerende werknemers (Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen van 16 december 1958, blz. 561 e.v.), met name op artikel 12;

Gelet op het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen;

beslist

HET HOF VAN JUSTITIE

uitspraak doende op het verzoek om een prejudiciële beslissing, gedaan door de Centrale Raad van Beroep bij brief van zijn fungerend-voorzitter de dato 16 oktober 1963:

1. Artikel 12 van de Verordening no. 3 van de Raad van de E.E.G. inzake de sociale zekerheid van migrerende werknemers (Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen van 16 december 1958, blz. 561 e.v.) verbiedt niet aan de Lid-Staten op wier grondgebied de werknemer of de daarmee gelijkgestelde niet werkzaam is, op deze hun sociale verzekeringswetgeving toe te passen;

2. Dit lijdt slechts uitzondering wanneer een Lid-Staat op wiens grondgebied de werknemer niet werkzaam is, deze verplicht bijdragen te betalen aan een sociale verzekeringsinstantie zonder dat dit hem een aanvullend voordeel oplevert ten aanzien van een zelfde risico en een zelfde periode;
3. Het staat aan de Centrale Raad van Beroep uitspraak te doen over de kosten in de onderhavige instantie gevallen.

Aldus door het Hof gewezen en ondertekend te Luxemburg op negen juni negentienhonderdvierenzestig.

	DONNER	HAMMES	TRABUCCHI
DELVAUX	ROSSI	LECOURT	STRAUSS

Uitgesproken ter openbare zitting gehouden te Luxemburg op negen juni negentienhonderdvierenzestig.

De Griffier,
A. VAN HOUTTE

De President,
A. M. DONNER